

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Kniha Jonáš, kapitoly 3 a 4, Exegeze, teologická témata a interpretace

Autor práce: Jakub Haloda

Obor studia: Teologie

Posudek vypracoval: Adam Mackerle

Datum: 6. 5. 2018

Práce pana Halody je dobrou exegetickou statí. Má odpovídající, jasnou strukturu, patřičně do hloubky probírá jednotlivé exegetické kroky. Jistě, šlo by v nich pokračovat a analyzovat knihu či vybrané kapitoly mnohem více do hloubky, ovšem to by již vznikl samostatný obsáhlý komentář k této starozákonní knize. Autor práce se v jednotlivých krocích nikdy neztrácí, vždy ví, co píše, a v jednotlivých tématech se plně orientuje. Čtenáři podává přehledně a dostatečně fundovaně příslušné aspekty zvolené pasáže. Práce je dobrým příkladem zvládnuté exegetické práce.

Nicméně je mým úkolem oponenta upozornit na přítomné nedostatky.

Prvním a hlavním z nich je – a toho si je autor vědom – vymezení perikopy. Volil jednu polovinu knihy (dvě kapitoly). Na jednu stranu je to málo, protože kniha Jonáš je vyprávěním a jako takové je velmi obtížné analyzovat jen jednu část bez ostatních; na druhou stranu je to stále značně rozsáhlý text. Kratší pasáž by možná autorovi umožnila hlubší zabývání se jednotlivými tématy. Každopádně jakákoli volba dílčí pasáže z knihy Jonáš by byla problematická, takže výtky v tomto případě není na místě; z mé strany je to jen připomínka slabiny, které si je i autor plně vědom a které nešlo předejít. Současně však má tato slabina své důsledky, a to v nejasnosti v tom, o co v práci jde. Ústřední část je exegezí vybraných dvou kapitol, ovšem úvod pojednává o celé knize. To by bylo samo o sobě v pořádku, nakolik je třeba vymežit kontext a okolnosti rozebíraného textu. Nicméně v kap. 6 se autor vrací k tématu celé knihy Jonáš a k různým interpretacím knihy jako takové, nikoli vybraných dvou pasáží, a sám dodává u jednoho směru: „S tímto závěrem se osobně nejvíce ztotožňuji mimo jiné proto, že je dostatečně obecný a ve své šíři umožňuje, si za ‚vyvolené‘ a ‚ostatní‘ vždy dosadit ty, kteří stojí v pozici Jonáše a Ninivanů“. Toto ztotožnění autora s jedním ze směrů nijak nevychází z výsledků jeho exegetické práce a vůbec celá 6. kapitola na předchozí exegetickou část nenavazuje; podobně je tomu se závěrem. Práce tak má dvojí tvář: Částečně je exegetickou studií vybraných dvou kapitol (tj. druhé poloviny knihy), částečně je pojednáním o významu knihy Jonáš jako takové. Obě části nejsou dle mého názoru téměř nijak zřetelně propojené. Jak jsem napsal výše, vzhledem k povaze a délce knihy Jonáš je tato obtíž objektivně jen nesnadno řešitelná a jej pravdou, že obě „části“ jsou zpracovány dobře. Nejde tedy ani tak o „chybu“ autora jako spíše o pěknou ukázkou toho, jak interpretovaný text klade odpor při snaze o uchopení.

Práce obsahuje jisté množství pravopisných chyb: nezřídka chybějící či přebývající interpunkce, chybné psaní i/y (2x „Jonášovi“), smíšené používání dvojí podoby uvozovek, neujednocenost v zápisu odkazu na biblické pasáže (typ „Jon 1,2“ a „Jon 1.2“), chybné „schovívavý“ apod. Tyto chyby nejsou zcela zřídka, na druhou stranu nikde nezpůsobují nesrozumitelnost textu ani obvykle nepůsobí příliš rušivě. Za otázku také stojí užívání termínu „pronárody“, nesklonného „řka“ (jedná se v češtině o přechodník, který má různé tvary podle čísla a rodu podmětu, tj. něco

jiného je „řka“, „řkouc“ a „řkouce“). Čeština je na některých místech špatná i v překladu hebrejského textu, a to nikoli v avizovaném smyslu „pracovního překladu“, ale zbytečně: autor někde zná a používá zájmeno „svůj“ (např. v Jon 4,2), ovšem jinde nikoli (např. 3,10a na str. 22). I v překladu bývá chybná interpunkce (např. zcela zbytečně v Jon 3,10b aj.).

V přepisu hebrejštiny je otázkou, proč autor kopíruje hebrejský text včetně přízvuků (které závisí na konkrétním místě daného slova v konkrétní větě) či – a především – ponechání vokalizace sufigované formy předložky místo nesufigované (viz s. 15).

Konečně věta „Předložka ׀ spojená s první genitivní vazbou ׀ִלְיָהּ je synonymem pro předložku ׀ִלְיָהּ“ na s. 32 je velmi nepřesná co do terminologie. ׀ a ׀ִלְיָהּ nejsou předložky, právě jako ׀ִלְיָהּ není genitivní vazba, nýbrž spojení předložky se slovem.

Kromě těchto formálních problematických míst vyvstává několik otázek spíše obsahových.

V Jon 3,2b autor překládá sloveso דבר jako „ukládat“ (dle kontextu), ovšem nakolik se jedná deklarovaně o „pracovní“ překlad, bylo by možná vhodné zachovat význam „říkat“. Předložka ׀ se slovesem קרא „volat“ nemusí znamenat nutně „proti“, ale i např. „nad“ nebo „ohledně“, nemusí mít tedy nutně negativní význam.

Na s. 34 se objevuje tvrzení, že

„základním schématem, které můžeme nalézt i v jiných knihách Hebrejské bible, zvláště v prorockých knihách, je:

6. Hlásání Božího slova prorokem a ohlášení soudu
7. Přijetí Božího slova a vyústění v pokání nebo jeho odmítnutí
8. Uskutečnění ohlášeného soudu a trestu nebo odvrácení soudu Božím milosrdenstvím“

Může autor práce říci, v jakých dalších prorockých knihách se toto schéma vyskytuje? (chybná čísla odrážek jsou patrně způsobena automatickým číslováním odrážek ve Wordu).

V 5.1 se objevuje narativní struktura vybrané perikopy. Osobně se mi nezamlouvá. Zápětka je něco, kde vzniká napětí, které je dále řešeno a „rozuzleno“. Je Jonášův příchod do města opravdu vytvořením zápletky? Není to spíš až obrácení Ninivanů, které dává vyvstat otázce, jak se nyní Hospodin zachová? Je následně Jonášův hněv rozuzlením? Pokud ano, jaké zápletky? Není to spíš nová zápletka, která si žádá své vlastní rozuzlení? Mohl by proto autor říci, co pro něj je zápletka a rozuzlení a z jakého důvodu je spatřuje tam, kde je spatřuje?

Ač to tak z výše uvedeného výčtu nemusí vypadat, zmíněné problémy jsou okrajové. Uvedené připomínky mají za úkol spíše ukázat na to, kde by se práce ještě mohla zlepšit a kde jsou její rezervy. Práce jako taková je zcela v pořádku, autor rozhodně prokázal svou dobrou obeznámenost se všemi nástroji nutnými pro exegezi starozákonního textu, dohledal a přehledně a věcně zpracoval sekundární literaturu, takže práci nelze než pochválit a doporučit ji k obhajobě s hodnocením „výborně“.